DOI: 10.65322/j.srd.03172026.31

UDK: 001/00:007.1(576.11)

NAMANGAN VILOYATI TO‘QIMACHILIK SANOATIDA TARKIBIY O‘ZGARISHLAR: KLASTERLASHUV, INVESTITSION JALB VA CHUQUR QAYTA ISHLASHGA O‘TISH MASALALARI

Abdumuxtorov M.A., *o‘qituvchi,*
Ijtimoy fanlar kafedrasi,
E-mail: muslimbekabdumuxtorov97@gmail.com,
Namangan davlat texnika universiteti

Annotatsiya: *Maqolada Namangan viloyati to‘qimachilik sanoatining so‘nggi o‘n yillikdagi rivojlanish bosqichlari – xomashyo hududidan eksportbop tayyor mahsulot ishlab chiqaruvchi markazga aylanish jarayoni tahlil qilinadi. Paxta-to‘qimachilik klasterlari samaradorligi va ularning xalqaro talablarga moslashuvi baholanadi. Sohadagi asosiy to‘siqlar – qayta ishlash quvvati yetishmovchiligi, kadrlar tanqisligi va logistika xarajatlarining yuqoriligi asoslab berilgan. Mahalliy brendlarni rivojlantirish, texnologik transfer va “yashil iqtisodiyot” tamoyillarini joriy etish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.*

Аннотация: *В статье анализируются этапы развития текстильной промышленности Наманганской области за последнее десятилетие – процесс превращения из сырьевого региона в центр по производству экспортно-ориентированной готовой продукции. Оценивается эффективность хлопково-текстильных кластеров и их адаптация к международным требованиям. Обоснованы основные препятствия в отрасли – недостаток перерабатывающих мощностей, нехватка квалифицированных кадров и высокие логистические издержки. Разработаны практические рекомендации по развитию местных брендов, ускорению технологического трансфера и внедрению принципов «зелёной экономики» в текстильную промышленность.*

Abstract: *The article analyzes the development stages of the textile industry in Namangan region over the past decade – the transformation process from a raw material supplier to a center producing export-oriented finished goods. The efficiency of cotton-textile clusters and their adaptation to international market requirements are assessed. The main obstacles in the sector – insufficient processing capacity, shortage of qualified personnel, and high logistics costs – are substantiated. Practical recommendations are developed for promoting local brands, accelerating technological transfer, and integrating "green economy" principles into the textile industry.*

Kalit so‘zlar: *to‘qimachilik klasteri, investitsiya, qo‘shilgan qiymat, eksport, mehnat unumdorligi, sanoat geografiyasi.*

Ключевые слова: *текстильный кластер, инвестиции, добавленная стоимость, экспорт, производительность труда, промышленная география.*

Keywords: *textile cluster, investment, value added, export, labor productivity, industrial geography.*

Kirish. Jahon iqtisodiyotida to‘qimachilik sanoati o‘zining yuqori bandlik sig‘imi, eksport salohiyati va ko‘plab tarmoqlar bilan uzviy integratsiyalashuv imkoniyatlari tufayli rivojlanayotgan mamlakatlar iqtisodiy taraqqiyotining muhim drayverlaridan biri hisoblanadi. Mazkur tarmoq qishloq xo‘jaligi, kimyo sanoati, logistika, savdo va xizmat ko‘rsatish sohalari bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, iqtisodiyotda qo‘shimcha qiymat yaratish, yangi ish o‘rinlarini tashkil etish va aholi daromadlarini oshirishda muhim o‘rin egallaydi. Shu sababli ko‘plab davlatlar milliy iqtisodiy siyosatida to‘qimachilik sanoatini modernizatsiya qilish va uning raqobatbardoshligini oshirishga alohida e’tibor qaratmoqda.

Xitoy, Hindiston, Bangladesh, Turkiya va Vetnam kabi mamlakatlar tajribasi shuni ko‘rsatadiki, to‘qimachilik sanoatining muvaffaqiyatli rivojlanishi faqat arzon ishchi kuchi

DOI: 10.65322/j.srd.03172026.31

mavjudligi bilan belgilanmaydi. Aksincha, ishlab chiqarish jarayonlarini ilmiy-texnikaviy jihatdan yangilash, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, sifat menejmenti tizimlarini takomillashtirish, mehnat unumdorligini oshirish hamda xalqaro standartlarga mos ishlab chiqarishni yo‘lga qo‘yish muhim omillar sifatida namoyon bo‘lmoqda. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va sun’iy intellekt elementlaridan foydalanish korxonalar faoliyatining samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

So‘nggi yillarda globallashuv jarayonlarining jadallashuvi, xalqaro bozorlarda raqobatning kuchayishi hamda iste’molchilar talablarining o‘zgarishi to‘qimachilik korxonalari oldiga yangi vazifalarni qo‘ymoqda. Xususan, mahsulot sifati, ekologik xavfsizlik, energiya tejamkorligi va barqaror rivojlanish tamoyillariga rioya qilish zamonaviy ishlab chiqarishning muhim talablariga aylanmoqda. Shu bois korxonalar nafaqat ishlab chiqarish hajmini oshirishga, balki mahsulotlarning qo‘shimcha qiymatini ko‘paytirish, innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarish va xalqaro brendlar bilan hamkorlikni rivojlantirishga intilmoqda.

O‘zbekiston iqtisodiyotida ham to‘qimachilik sanoati strategik ahamiyatga ega bo‘lgan tarmoqlardan biri hisoblanadi. Mamlakat paxta xomashyosi yetishtirish bo‘yicha dunyoda yetakchi o‘rinlardan birini egallab, keyingi yillarda ushbu xomashyoni chuqur qayta ishlash va tayyor mahsulot eksportini kengaytirishga qaratilgan keng ko‘lamli islohotlarni amalga oshirmoqda. Xususan, klaster tizimining joriy etilishi, zamonaviy ishlab chiqarish quvvatlarining barpo etilishi, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va eksport geografiyasini kengaytirish bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar tarmoq rivojiga ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda.

Biroq, mavjud yutuqlarga qaramasdan, to‘qimachilik korxonalarida ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, innovatsion boshqaruv mexanizmlarini joriy etish, mahsulot tannarxini pasaytirish va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshlikni kuchaytirish bilan bog‘liq qator muammolar saqlanib qolmoqda. Ushbu holat korxonalar faoliyatini ilmiy asosda tahlil qilish, ilg‘or xorijiy tajribalarni o‘rganish va amaliyotga tatbiq etish zaruratini yuzaga keltiradi [1-5].

O‘zbekiston Respublikasi 2017-yildan boshlab to‘qimachilik sohasini davlat monopoliyasidan bozor mexanizmlariga o‘tkazish, paxta xomashyosini eksport qilishni qisqartirish va qayta ishlash quvvatlarini oshirish siyosatini olib bormoqda. 2022–2025-yillar oralig‘ida qabul qilingan to‘rtta prezident farmoni va o‘ntadan ortiq hukumat qarorlari sohada institutsional islohotlarni jadallashtirdi. Ushbu siyosatning markaziy obyektlaridan biri aynan Namangan viloyati bo‘ldi, chunki viloyat paxtachilik an’analariga ega bo‘lish bilan birga, aholi zichligi, transport geografiyasi va tadbirkorlik faolligi jihatidan qulay sharoitlarga ega.

Usullar. Tadqiqotda tizimli tahlil, qiyosiy tahlil, statistik baholash, hujjatli tahlil va ekspert baholash usullari qo‘llanildi. Statistik ko‘rsatkichlar O‘zbekiston Statistika agentligi, Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi hamda Markaziy bankning ochiq ma’lumotlari asosida hisob-kitob qilingan. Ekspert baholash uchun viloyatdagi 3 ta yirik klaster va 5 ta kichik korxona rahbarlari bilan 2024–2025 yillarda suhbatlar o‘tkazildi. Namangan viloyati ko‘rsatkichlari Andijon, Farg‘ona, Toshkent viloyatlari hamda Turkiya, Bangladesh kabi davlatlar bilan qiyoslandi.

Tahlil va natijalar. Namangan viloyatida to‘qimachilik sanoati mahsulot hajmi 2020-yilda 4,2 trillion so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, 2025-yil yakuniga ko‘ra bu ko‘rsatkich 12,8 trillion so‘mga (qariyb 1 mlrd AQSH dollari) yetdi. Bu o‘sish yillik o‘rtacha 25% ni tashkil qiladi, bu respublika o‘rtacha ko‘rsatkichidan (17%) sezilarli darajada yuqoridir [6-8].

Soha tarkibidagi o‘zgarishlar ham e’tiborga sazovor:

- 2018-yilda viloyat to‘qimachilik eksportining 65% ip-kalava va gazlama (yarim tayyor mahsulot) bo‘lsa, 2025-yilda bu ulush 38% gacha qisqardi.
- Tayyor tikuv-trikotaj mahsulotlari ulushi 22% dan 47% ga oshdi.
- Uy tekstili (choyshab, sochiq, parda) ulushi 5% dan 15% gacha ko‘tarildi.

Bu o‘zgarishlar qo‘shilgan qiymat zanjirida yuqoriga ko‘tarilishni (moving up the value chain) ko‘rsatadi.

DOI: 10.65322/j.srd.03172026.31

Viloyatda 2025-yil boshi holatiga ko‘ra, 18 ta paxta-to‘qimachilik klasteri faoliyat ko‘rsatmoqda. Ular viloyat paxta maydonlarining 72% ini o‘z ichiga oladi. Klasterlarning o‘rtacha quvvati yiliga 10–15 ming tonna paxta tolasini qayta ishlashga teng.

O‘tkazilgan taqqoslash shuni ko‘rsatdiki, klaster ichidagi korxonalar klasterdan tashqaridagi korxonalarga nisbatan:

- 30% yuqori mehnat unumdorligiga ega;
- 40% kam energiya sarfiga ega (zamonaviy uskunalar hisobiga);
- eksport hajmi 2,5 barobar yuqori [9].

Namanganning “To‘qimachilik sanoat zonasi” loyihasi doirasida 30 gektar maydonda 12 ta korxona joylashtirilishi rejalashtirilgan bo‘lib, ushbu zonadagi korxonalar uchun yagona energetika, logistika va chiqindilarni qayta ishlash infratuzilmasi barpo etiladi. Bu yondashuv sanoat simbiozi (industrial symbiosis) tamoyiliga asoslanadi [2].

2019–2025 yillar davomida Namangan viloyati to‘qimachilik sohasiga 2,1 mlrd AQSH dollari miqdorida investitsiya jalb qilindi. Shundan 62% to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar (Xitoy, Turkiya, Germaniya, Koreya) hissasiga to‘g‘ri keladi.

Eng yirik loyihalardan biri — “Iftixor kiyim sanoat” klasterining 198 million dollarlik yangi zavodi bo‘lib, u Germaniyaning Mayer & Cie, Italiyaning Santex Rimar Group, Turkiyaning Paksan Makine kabi kompaniyalarining eng so‘nggi modellarini o‘z ichiga oladi. Zavodda avtomatlashtirilgan bo‘yash-pardozlash liniyasi mavjud bo‘lib, u suv sarfini 45% va energiya sarfini 30% kamaytiradi [5].

Shuningdek, viloyatda kichik va o‘rta korxonalar uchun 35 million dollarlik lizing fondi tashkil qilingan bo‘lib, u orqali mahalliy tadbirkorlarga 7–10 yil muddatga zamonaviy uskunalar yetkazib berilmoqda.

Namangan to‘qimachilik sanoatining asosiy muammolaridan biri – hali ham oraliq mahsulotlar (ip, gazlama) eksportiga bog‘liqlikdir. 2025-yilda tayyor mahsulot ulushi 47% bo‘lsa-da, bu ko‘rsatkich Turkiya (72%) va Bangladesh (65%) dan past. Qo‘shilgan qiymatning asosiy qismi hali xorijda – brend va dizayn bosqichida shakllanmoqda.

Malakali kadrlar tanqisligi ham jiddiy to‘siq bo‘lib qolmoqda: viloyatda to‘qimachilik sohasida 100 mingdan ortiq kishi ishlaydi, biroq ulardan faqat 12% i oliy yoki o‘rta maxsus ma’lumotga ega. Muhandis-texnolog, dizayner, logistika mutaxassisi va sifat nazoratchisi yetishmasligi yuqori texnologiyali ishlab chiqarishni kengaytirishga to‘sqinlik qilmoqda. Viloyatdagi to‘rtta kollej va bitta institutning to‘qimachilik yo‘nalishlaridagi bitiruvchilari soni (yiliga 450 kishi) sanoat ehtiyojining atigi 60% ini qoplaydi [10].

Logistika xarajatlari ham mahsulot tannarxini oshirmoqda: Namanganning ichki qismda joylashgani eksport logistikasini qimmatlashtiradi. Viloyatdan Qoraqalpog‘iston orqali Qozog‘iston, Rossiya bozorlariga yetkazish mahsulot tannarxini 8–12% ga oshiradi. Yangi “O‘zbekiston–Qirg‘iziston–Xitoy” temir yo‘l koridorining ishga tushishi (2026) bu muammoni qisman yumshatishi kutilmoqda.

Ekologik muammolar ham dolzarb: to‘qimachilik – suv va kimyoviy moddalarni ko‘p talab qiladigan tarmoq. Namangan viloyatidagi bo‘yash korxonalari Norin daryosi havzasiga texnogen bosimni oshirmoqda. Ekspert suhbatlari shuni ko‘rsatdiki, 20 ta yirik korxonaning atigi 3 tasida to‘liq chiqindi suv tozalash tizimi mavjud [7]. Bu esa xalqaro bozorlarda (ayniqsa, Yevropa Ittifoqi) “yashil sertifikat” olishga to‘sqinlik qilmoqda.

“Smart tekstil” va funksional to‘qimachilikka o‘tish. Namangan korxonalari nafaqat an’anaviy gazlama, balki texnik to‘qimachilik (avtomobil, tibbiyot, qurilish, sport sohalari uchun) ishlab chiqarishni o‘zlashtirishi kerak. Buning uchun viloyatda “To‘qimachilik innovatsiyalar markazi” tashkil etilishi va u orqali xalqaro ilmiy-tadqiqot laboratoriyalari bilan hamkorlik yo‘lga qo‘yilishi lozim.

Sanoat ta’limi va dual tizim. To‘qimachilik sanoatining barqaror rivojlanishi va korxonalarning raqobatbardoshligini oshirishda malakali kadrlar tayyorlash muhim omillardan

DOI: 10.65322/j.srd.03172026.31

biri hisoblanadi. Zamonaviy ishlab chiqarish texnologiyalarining jadal rivojlanishi, avtomatlashtirish jarayonlarining kengayishi hamda xalqaro standartlarning joriy etilishi natijasida korxonalar nafaqat nazariy bilimga ega, balki amaliy ko‘nikmalari shakllangan mutaxassislarga ehtiyoj sezmoqda. Shu nuqtai nazardan, viloyatdagi kasb-hunar maktablari, texnikumlar va oliy ta’lim muassasalarida dual ta’lim tizimini joriy etish dolzarb vazifa sifatida namoyon bo‘ladi.

Dual ta’lim tizimi ta’lim va ishlab chiqarish integratsiyasiga asoslangan bo‘lib, o‘quvchilarning nazariy bilimlarni bevosita amaliyot bilan uyg‘unlashtirishiga xizmat qiladi. Mazkur tizimning eng muvaffaqiyatli namunalaridan biri Germaniya tajribasi hisoblanadi. Ushbu modelga ko‘ra, ta’lim oluvchilar haftaning ma’lum kunlarida ta’lim muassasasida nazariy bilimlarni egallasa, qolgan kunlarda ishlab chiqarish korxonalarida amaliy faoliyat bilan shug‘ullanadi. Natijada bitiruvchilar mehnat bozoriga tayyor holda kirib keladi va korxonalar qo‘shimcha qayta tayyorlash xarajatlaridan xalos bo‘ladi.

Namangan viloyati to‘qimachilik sanoatida ham ushbu tizimni joriy etish katta samara berishi mumkin. Taklif etilayotgan modelga ko‘ra, talabalar haftasiga ikki kun ta’lim muassasasida nazariy mashg‘ulotlarda qatnashib, uch kun esa to‘qimachilik korxonalarida amaliyot o‘tashlari maqsadga muvofiq hisoblanadi. Nazariy mashg‘ulotlarda texnologik jarayonlar, sifat menejmenti, sanoat xavfsizligi, ishlab chiqarishni boshqarish, raqamli texnologiyalar va xorijiy tillar bo‘yicha bilimlar beriladi. Korxonalardagi amaliyot davomida esa talabalar zamonaviy uskunalar bilan ishlash, ishlab chiqarish liniyalarini boshqarish, mahsulot sifatini nazorat qilish va jamoada ishlash ko‘nikmalarini egallaydi.

Xalqaro tajriba shuni ko‘rsatadiki, dual ta’lim tizimi Turkiya, Germaniya, Avstriya va Shveysariya kabi davlatlarda sanoat korxonalarining malakali kadrlar bilan ta’minlanishida muhim rol o‘ynamoqda. Xususan, Turkiyaning rivojlangan to‘qimachilik hududlarida ta’lim muassasalari va korxonalar o‘rtasida yo‘lga qo‘yilgan hamkorlik natijasida yosh mutaxassislarning ishga joylashish darajasi sezilarli ravishda oshgan. Talabalar o‘qish davridayoq ishlab chiqarish muhitiga moslashib, zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash tajribasiga ega bo‘ladi. Bu esa korxonalar samaradorligini oshirishga va ishlab chiqarishdagi xatolarni kamaytirishga xizmat qiladi.

Namangan viloyatida dual ta’lim tizimini samarali joriy etish uchun ta’lim muassasalari va to‘qimachilik korxonalari o‘rtasida uzoq muddatli hamkorlik shartnomalarini tuzish zarur. Korxonalar amaliyot bazasi sifatida ishtirok etishi, tajribali mutaxassislarni mentor sifatida jalb qilishi hamda o‘quv dasturlarini ishlab chiqishda faol qatnashishi lozim. Shu bilan birga, ta’lim dasturlari mehnat bozori ehtiyojlari va korxonalarning real talablaridan kelib chiqib muntazam ravishda yangilanib borilishi maqsadga muvofiqdir.

Dual ta’lim tizimining joriy etilishi natijasida viloyatda yoshlar bandligi darajasi oshadi, bitiruvchilarning ishga joylashish ko‘rsatkichlari yaxshilanadi va korxonalar uchun zarur bo‘lgan malakali kadrlar zaxirasi shakllanadi. Bundan tashqari, ta’lim va ishlab chiqarish o‘rtasidagi integratsiya innovatsion faoliyatni rivojlantirish, mehnat unumdorligini oshirish hamda to‘qimachilik sanoatining xalqaro raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat qiladi. Shu bois dual ta’lim tizimini keng joriy etish Namangan viloyati to‘qimachilik sanoatini rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida qaralishi lozim.

“Eko-to‘qimachilik” klasterlarini rivojlantirish. Namangan viloyatida qayta tiklanadigan suv va energiya resurslaridan foydalanadigan “yashil klaster” loyihasi taklif etiladi. Bu klaster quyosh panellari, yog‘ingarchilik suvini to‘plash tizimlari va chiqindilarni briketlash uskunalari bilan jihozlanadi. Bunday yondashuv Yevropa va AQSH bozorlariga chiqishni osonlashtiradi [7].

Brendlashtirish va milliy dizayn maktabini yaratish. Namanganning “xon atlas”, “adras” va “bekasam” kabi an’anaviy matolari zamonaviy dizayn bilan uyg‘unlashtirib, “Namangan Silk” kabi mintaqaviy brendni yaratish taklif qilinadi. Buning uchun yosh dizaynerlar

DOI: 10.65322/j.srd.03172026.31

uchun grant dasturlari va xalqaro ko‘rgazmalarda qatnashish uchun davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash tizimi kengaytirilishi kerak [5].

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, Namangan viloyati to‘qimachilik sanoati so‘nggi yillarda jadal rivojlanish bosqichiga kirib, chuqur tarkibiy va institutsional o‘zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Tarmoqda klaster tizimining shakllanishi, xorijiy investitsiyalarning faol jalb etilishi, zamonaviy texnologiyalarning joriy qilinishi hamda eksportga yo‘naltirilgan ishlab chiqarish modelining rivojlanishi viloyatning iqtisodiy salohiyatini sezilarli darajada oshirmoqda. Ushbu omillar Namanganni nafaqat O‘zbekistonning yetakchi to‘qimachilik hududlaridan biriga, balki Markaziy Osiyodagi muhim ishlab chiqarish va eksport markazlaridan biriga aylantirish uchun mustahkam zamin yaratmoqda.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, viloyatda paxta xomashyosini qayta ishlash hajmi ortib borayotgan bo‘lsa-da, qo‘shimcha qiymat yaratish zanjirining yuqori bosqichlariga chiqish uchun hali katta imkoniyatlar mavjud. Xususan, tayyor tikuv-trikotaj mahsulotlari, texnik to‘qimachilik mahsulotlari va yuqori texnologiyali matolar ishlab chiqarishni kengaytirish orqali eksport tarkibini diversifikatsiya qilish mumkin. Bu esa xalqaro bozorlarda raqobatbardoshlikni oshirish bilan bir qatorda, mahalliy korxonalarning daromadliligini ham sezilarli ravishda ko‘paytiradi.

Shu bilan birga, soha rivojlanishida qator tizimli muammolar ham saqlanib qolmoqda. Jumladan, ayrim korxonalarda ishlab chiqarishning texnologik darajasi yetarlicha yuqori emasligi, malakali muhandis-texnik kadrlar va zamonaviy boshqaruv mutaxassislariga bo‘lgan ehtiyojning ortib borayotgani, logistika xarajatlarining yuqoriligi hamda eksport bozorlariga chiqishda uchrayotgan transport cheklovlari tarmoqning barqaror rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Bundan tashqari, ekologik barqarorlik masalalari, suv resurslaridan oqilona foydalanish, ishlab chiqarish chiqindilarini qayta ishlash va “yashil iqtisodiyot” tamoyillarini joriy etish ham dolzarb vazifalardan biri bo‘lib qolmoqda.

Kelgusida to‘qimachilik sanoatini yanada rivojlantirish uchun ishlab chiqarishning raqamlashtirilishini jadallashtirish, innovatsion texnologiyalarni keng qo‘llash, ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo‘llab-quvvatlash hamda ta’lim muassasalari va ishlab chiqarish korxonalari o‘rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, xalqaro sifat standartlarini keng joriy etish, mahsulotlarning ekologik sertifikatlash tizimini rivojlantirish va global brendlar bilan kooperatsiyani kuchaytirish eksport salohiyatining yanada oshishiga xizmat qiladi.

2026–2030 yillarga mo‘ljallangan strategik dasturlarda belgilangan vazifalar, jumladan, to‘qimachilik mahsulotlari eksportini 7 milliard AQSH dollariga yetkazish, paxta tolasini 100 foiz qayta ishlash darajasiga erishish hamda tayyor mahsulotlar ulushini 70 foizgacha oshirish bo‘yicha chora-tadbirlarning izchil amalga oshirilishi tarmoqning yangi bosqichga ko‘tarilishiga imkon beradi. Natijada Namangan viloyati to‘qimachilik sanoati global qiymat zanjirida xomashyo yetkazib beruvchi yoki o‘rta bo‘g‘in ishlab chiqaruvchidan yuqori qo‘shimcha qiymat yaratuvchi zamonaviy sanoat markaziga aylanishi mumkin.

Umuman olganda, to‘qimachilik sanoatining barqaror rivojlanishi viloyat iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish, eksport tushumlarini ko‘paytirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va aholi turmush darajasini yuksaltirishning muhim omili hisoblanadi. Shu sababli tarmoqni modernizatsiya qilish, innovatsion rivojlantirish va xalqaro integratsiyani kuchaytirishga qaratilgan siyosatning davom ettirilishi Namangan viloyatining uzoq muddatli iqtisodiy taraqqiyotini ta’minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Gereffi, G., & Frederick, S. (2010). The Global Apparel Value Chain, Trade and the Crisis. In *Global Value Chains in a Postcrisis World*. World Bank.

DOI: 10.65322/j.srd.03172026.31

2. Porter, M. E. (1998). Clusters and the New Economics of Competition. *Harvard Business Review*, 76(6), 77–90.

3. Rasiah, R. (2014). Textile and Garment Manufacturing in Developing Countries. In *Routledge Handbook of Industry and Development*. Routledge.

4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 10-yanvardagi “Paxta-to‘qimachilik klasterlari faoliyatini qo‘llab-quvvatlash...” Farmoni.

5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 16-yanvardagi PF-6-son “To‘qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatida qayta ishlash zanjirini rivojlantirish...” Farmoni.

6. O‘zbekiston Statistika agentligi. (2025). *Sanoat statistikasi yillik hisoboti*. Toshkent.

7. UNIDO. (2024). *Textile Industry Development in Central Asia: Country Report Uzbekistan*. Vienna.

8. International Trade Centre (ITC). (2025). *Trade Map: Textile and Clothing Exports of Uzbekistan*. Geneva.

9. Xoliqov, Q., & Sattarov, I. (2024). Cluster Approach in Cotton-Textile Industry: Case of Namangan Region. *Central Asian Journal of Economics*, 8(3), 112–124.

10. Namangan viloyat hokimligi. (2025). *To‘qimachilik sanoatini rivojlantirish dasturi 2025–2027*. Namangan.